ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΙ ΚΑΖΑΛΕΤ – ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟ ΔΕΝΤΡΟ 14

ΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΚΑΖΑΛΕΤ
ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΗΡΕΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥΣ. 17

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ 19

ΟΔΟΣ ΛΑΝΣΝΤΑΟΥΝ: 1937. 21

ΧΟΟΥΜ ΠΛΕΪΣ: 1937 111

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ. 271

ΤΕΛΟΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ 1938. 273

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΔΟΣ ΛΑΝΣΝΤΑΟΥΝ

1937

Η μέρα ξεκίνησε στις επτά παρά πέντε, όταν το ξυπνητήρι –που είχε χαρίσει στη Φύλλις η μητέρα της, την εποχή που έπιασε για πρώτη φορά δουλειά– άρχισε να χτυπάει και να χτυπάει και να χτυπάει, μέχρι που το έκλεισε. Η Έντνα, που κοιμόταν στο άλλο σιδερένιο κρεβάτι, βόγκηξε και άλλαξε πλευρό, κολλώντας στον τοίχο. Ακόμα και το καλοκαίρι δυσκολευόταν να σηκωθεί, και τον χειμώνα η Φύλλις αναγκαζόταν μερικές φορές να τραβήξει από πάνω της τα σκεπάσματα. Ανακάθισε, έβγαλε το τσιμπιδάκι από το δίχτυ μαλλιών και άρχισε να λύνει τις μπούκλες της: χθες είχε τη μισή μέρα ρεπό και είχε λούσει τα μαλλιά της. Σηκώθηκε από το κρεβάτι, σήκωσε από το πάτωμα το πουπουλένιο πάπλωμα που είχε γλιστρήσει τη νύχτα και τράβηξε τις κουρτίνες. Το φως του ήλιου ομόρφυνε το δωμάτιο – έδωσε το χρώμα της καραμέλας στον μουσαμά του δαπέδου και μια γαλαζωπή απόχρωση στις ραγισματιές της λευκής εμαγιέ κανάτας για το πλύσιμο. Ξεκούμπωσε το βαμβακερό νυχτικό της και πλύθηκε όπως της είχε μάθει η μητέρα της: πρόσωπο, χέρια και –προσεκτικά– στις μασχάλες μ' ένα πανί βουτηγμένο στο κρύο νερό. «Άντε, σήκω», είπε στην Έντνα. Άδειασε το δοχείο νυκτός στον κουβά και άρχισε να ντύνεται. Έβγαλε το νυχτικό και πάνω από τα εσώρουχα φόρεσε ένα σκουροπράσινο βαμβακερό πρωινό φόρεμα. Έβαλε το σκουφάκι πάνω στις αχτένιστες ολοστρόγγυλες μπούκλες της και έδεσε την ποδιά γύρω από τη μέση της. Η Έντνα, που τις περισσότερες φορές δεν πλενόταν το πρωί, κατάφερε να ντυθεί

ενώ βρισκόταν ακόμα στο κρεβάτι – εξαιτίας του χειμώνα, καθώς το δωμάτιο δεν είχε θέρμανση και για τίποτα στον κόσμο δεν θα άνοιγαν το παράθυρο. Μέχρι τις επτά και δέκα ήταν και οι δύο έτοιμες να κατέβουν ήσυχα στο κοιμισμένο ακόμα σπίτι. Η Φύλλις σταμάτησε στον πρώτο όροφο και άνοιξε την πόρτα του υπνοδωματίου. Τράβηξε τις κουρτίνες και άκουσε το παπαγαλάκι να κουνιέται ανυπόμονα μέσα στο κλουβί του.

«Δεσποινίς Λουίζ! Είναι επτά και τέταρτο».

«Ω, Φύλλις!»

«Μου ζητήσατε να σας ξυπνήσω».

«Έχει ωραία μέρα;»

«Ο ήλιος λάμπει».

«Βγάλε το σκέπασμα του Φέρντι».

«Αν δεν το βγάλω, θα σηκωθείτε πιο γρήγορα».

Στην κουζίνα, στο υπόγειο, η Έντνα είχε ήδη βάλει τον βραστήρα στη φωτιά και τοποθετούσε τα φλιτζάνια πάνω στο καθαρισμένο τραπέζι. Ήταν να ετοιμαστούν δύο κανάτες με τσάι: η σκούρα καφετιά με τις γραμμές για τις υπηρέτριες κι ένα φλιτζάνι που η Έντνα θα πήγαινε πάνω για την Έμιλι, τη μαγείρισσα, και η λευκή πορσελάνινη Μίντον πάνω στον δίσκο με τα ασορτί φλιτζάνια, τα πιατάκια, τη γαλατιέρα και το μπολάκι με τη ζάχαρη για τους επάνω. Το πρωινό τσάι του κυρίου και της κυρίας Κάζαλετ ήταν ευθύνη της Φύλλις. Μετά θα πήγαινε να μαζέψει όλα τα φλιτζάνια του καφέ και τα ποτήρια από το σαλόνι, που θα αναλάμβανε να αερίσει και να καθαρίσει η Έντνα. Πρώτα, όμως, θα έπιναν το δικό τους φλιτζάνι με καυτό ινδικό τσάι. Για τους επάνω ήταν κινέζικο τσάι, για το οποίο η Έμιλι έλεγε ότι δεν μπορούσε καν να το μυρίσει, πολύ περισσότερο να το πιει. Ήπιαν το τσάι τους όρθιες, πριν καν προλάβει να λιώσει καλά η ζάχαρη.

«Πώς είναι το σπυράκι σου;»

Η Φύλλις ψηλάφισε προσεκτικά το πλάι της μύτης της.

«Φαίνεται να υποχωρεί λιγάκι. Πάλι καλά που δεν το έσπασα».

«Σου το είπα». Η Έντνα, που η ίδια δεν είχε κανένα, ήταν ειδική στα σπυράκια. Οι συμβουλές της, άφθονες, είτε τις ζητούσαν είτε όχι, είχαν παρ' όλα αυτά κάποια ανακουφιστική επίδραση. Έδειχναν ότι ενδιαφερόταν, σκέφτηκε η Φύλλις.

«Λοιπόν, δεν είναι πως είμαστε και τυχερές».

Ποτέ δεν είμαστε τυχερές, σκέφτηκε σκυθρωπή η Έντνα, και παρόλο που η Φύλλις είχε προβλήματα με το δέρμα της, είχε και όλη την τύχη με το μέρος της. Η Έντνα πίστευε ότι ο κύριος Κάζαλετ ήταν πολύ όμορφος, κι ας μην τον είχε δει ποτέ με τις πιτζάμες του όπως έκανε κάθε πρωί η Φύλλις.

***

Τη στιγμή που η Φύλλις έκλεισε πίσω της την πόρτα, η Λουίζ τινάχτηκε από το κρεβάτι και ξεσκέπασε το κλουβί του παπαγάλου. Εκείνος χοροπήδησε τριγύρω δήθεν αλαφιασμένος, αλλά η Λουίζ ήξερε πως ευχαριστήθηκε. Το δωμάτιό της, που έβλεπε στον πίσω κήπο, έπιανε λίγο από τον πρωινό ήλιο, πράγμα που πίστευε ότι του έκανε καλό, και το κλουβί του ήταν στο τραπέζι μπροστά στο παράθυρο, δίπλα στο ενυδρείο με τα χρυσόψαρα. Το δωμάτιο ήταν μικρό και φορτωμένο με τα υπάρχοντά της: τα προγράμματα θεάτρου, τα μετάλλια και τα δύο πολύ μικρά κύπελλα που είχε κερδίσει στις γυμναστικές επιδείξεις, τα άλμπουμ με τις φωτογραφίες της, τον μικρό κομό από πυξάρι με τα ρηχά συρτάρια στα οποία φύλαγε τη συλλογή της από κοχύλια, τα πορσελάνινα ζωάκια στο ράφι του τζακιού, το πλέξιμό της πάνω στον κομό μαζί με το πολύτιμο κραγιόν Τάντζι που έμοιαζε φωτεινό πορτοκαλί αλλά έβγαινε ροζ στα χείλη, την κρέμα Ποντ για το κρύωμα κι ένα κουτάκι Καλιφόρνια Πάπι ταλκ, τις καλύτερες ρακέτες τένις και, το σπουδαιότερο απ' όλα, τα βιβλία της που ξεκινούσαν από τον Γουίνι το Αρκουδάκι κι έφταναν στα πιο πρόσφατα και πολύτιμα αποκτήματά της, δύο τόμους του Φέντον

Πρες με αντίγραφα από πίνακες του Χόλμπαϊν και του Βαν Γκογκ, που ήταν οι αγαπημένοι ζωγράφοι της αυτή την εποχή. Υπήρχε μια συρταριέρα γεμάτη ρούχα που δεν φορούσε σχεδόν ποτέ, κι ένα γραφείο –που της είχε κάνει δώρο ο πατέρας της στα τελευταία της γενέθλια– φτιαγμένο από ένα κομμάτι αγγλικής βελανιδιάς που διέθετε έναν εξαιρετικά ασυνήθιστο κόκκο, και περιείχε τους πιο κρυφούς θησαυρούς της: μια φωτογραφία του Τζον Γκίλγκουντ με την υπογραφή του, τα κοσμήματά της, μια πολύ λεπτή στοίβα με γράμματα που της είχε στείλει ο αδελφός της ο Τέντι από το σχολείο (πολύ κωμικά και ανάλαφρα, αλλά τα μοναδικά γράμματα που είχε από αγόρι), και τη συλλογή της από βουλοκέρι – ίσως, σκέφτηκε, τη μεγαλύτερη στη χώρα. Μέσα στο δωμάτιο βρισκόταν επίσης μια μεγάλη παλιά ντουλάπα με ρούχα για μεταμφιέσεις –παλιά βραδινά φουστάνια της μητέρας της, χάντρινα κολιέ, υφάσματα σιφόν και σατέν, κεντημένα βελούδινα σακάκια, διάφανα ανατολίτικα μαντίλια και σάλια από παλιότερες εποχές, βρόμικα, ξεπουπουλιασμένα μποά, μια κεντημένη στο χέρι κινέζικη ρόμπα, που την είχε φέρει από τα ταξίδια του κάποιος συγγενής, και σατέν παντελόνια και τουνίκ– πράγματα ιδανικά για τις οικογενειακές θεατρικές παραστάσεις. Όταν την άνοιγες, η ντουλάπα μύριζε ξεθυμασμένο άρωμα και ναφθαλίνη και ενθουσιασμό – αυτός ο τελευταίος είχε μια ανεπαίσθητα μεταλλική οσμή που προερχόταν, πίστευε η Λουίζ, από τις θαμπωμένες από τον χρόνο χρυσαφιές και ασημένιες κλωστές πολλών από τα ενδύματα. Το να μεταμφιέζεσαι και να παίζεις θέατρο ήταν κάτι που έκαναν τον χειμώνα· τώρα ήταν Ιούλιος και οι σχεδόν αιώνιες καλοκαιρινές διακοπές. Φόρεσε μια λινή τουνίκ κι ένα πουκάμισο Έρτεξ –πορφυρό, το αγαπημένο της– και βγήκε να πάει τον Ντέρι βόλτα.

Ο Ντέρι δεν ήταν δικός της σκύλος. Δεν της επιτρεπόταν να έχει σκύλο και, εν μέρει για να διατηρήσει την αγανάκτησή της γι' αυτό, έπαιρνε κάθε πρωί το αρχαίο μπουλ τεριέ των γειτόνων

για να το πάει βόλτα. Ο άλλος λόγος που το έκανε ήταν πως τη γοήτευε το σπίτι όπου ζούσε το σκυλί. Ήταν πολύ μεγάλο –μπορούσες να το δεις από τον δικό τους πίσω κήπο– αλλά δεν έμοιαζε καθόλου με το δικό τους σπίτι ή, για την ακρίβεια, με κανένα από τα σπίτια των φιλενάδων της. Δεν υπήρχαν καθόλου παιδιά. Ο υπηρέτης που της άνοιγε για να πάρει τον Ντέρι έφευγε πάντα για να πάει να τον φέρει, πράγμα που της έδινε την ευκαιρία να διασχίσει το χολ με το ασπρόμαυρο μάρμαρο και να πάει μέχρι τις διπλές πόρτες μιας γαλαρίας που έβγαζε σ' ένα καθιστικό. Κάθε πρωί, αυτό το καθιστικό βρισκόταν σε μια πολυτελή μετά-πάρτι αναστάτωση: μύριζε αιγυπτιακά τσιγάρα, σαν αυτά που κάπνιζε η θεία Ρέιτσελ, και ήταν πάντα γεμάτο λουλούδια, από αυτά που είχαν άρωμα – υάκινθους την άνοιξη, κρίνους τώρα, γαρύφαλλα και τριαντάφυλλα τον χειμώνα. Παντού τριγύρω υπήρχαν μεταξωτά μαξιλαράκια και δεκάδες ποτήρια, ανοιχτά κουτιά με σοκολατάκια και μερικές φορές τραπεζάκια για παιχνίδια με τράπουλες, σημειωματάρια για το σκορ και μολύβια με φουντίτσες στην άκρη. Επικρατούσε πάντα ημίφως, με τις κρεμ μεταξωτές κουρτίνες μισάνοιχτες. Πίστευε πως οι ιδιοκτήτες, τους οποίους δεν είχε δει ποτέ, ήταν φανταστικά πλούσιοι, πιθανότατα ξένοι και ίσως αρκετά παρακμιακοί.

Ο Ντέρι, που οι φήμες έλεγαν πως ήταν δεκατριών χρόνων, πράγμα που τον έκανε ενενήντα ενός σε ανθρώπινη ηλικία σύμφωνα με τον Πίνακα Ηλικίας Σκύλων που είχε φτιάξει, ήταν μάλλον βαρετός στη βόλτα αφού το μόνο που έκανε ήταν να σουλατσάρει με συχνές και παρατεταμένες στάσεις σε μια σειρά από φανοστάτες, αλλά της άρεσε να κρατάει ένα σκυλί από το λουρί, να χαμογελάει στους περαστικούς με τρόπο που να τους κάνει να πιστεύουν ότι ήταν δικός της και να ζει με την ελπίδα πως κάποια μέρα θα ανακάλυπτε ότι κάποιος από τους ιδιοκτήτες του σπιτιού ή τους παρακμιακούς καλεσμένους τους θα είχε λιποθυμήσει στο καθιστικό ώστε να μπορέσει να τον εξετάσει από κοντά. Η βόλτα

ήταν σύντομη γιατί υποτίθεται ότι έπρεπε να εξασκηθεί για μία ώρα πριν έρθει η ώρα για το πρόγευμα που σερβιριζόταν στις εννιά παρά τέταρτο, και πριν από αυτό έπρεπε να κάνει ένα κρύο μπάνιο γιατί ο μπαμπάς έλεγε ότι έκανε πολύ καλό στην υγεία. Ήταν δεκατεσσάρων, και μερικές φορές ένιωθε αρκετά νέα κι έτοιμη για τα πάντα, αλλά άλλες φορές ένιωθε νωθρή από το βάρος της ηλικίας – εξουθενωμένη όταν χρειαζόταν να κάνει κάτι απ' όλα όσα προσδοκούσαν από εκείνη.

Αφού επέστρεψε τον Ντέρι, συνάντησε τον γαλατά, του οποίου το πόνι, την Πέγκι, γνώριζε πολύ καλά αφού είχε φυτέψει για χάρη της χορτάρι σ' ένα κομμάτι φανελένιο ύφασμα, καθώς η Πέγκι δεν πήγαινε ποτέ στην εξοχή και όποιος είχε διαβάσει τη *Μαύρη Καλλονή* ήξερε πόσο φριχτό ήταν για ένα άλογο να μην πηγαίνει ποτέ στους αγρούς.

«Λαμπρή μέρα», παρατήρησε ο κύριος Πιρς, καθώς εκείνη χάιδευε τη μύτη της Πέγκι.

«Ναι, δεν είναι;»

«*Άπειρα λαμπερά πρωινά αντίκρισα*», μουρμούρισε καθώς περνούσε από δίπλα του. Όταν θα παντρευόταν, ο άντρας της θα τη θαύμαζε γιατί θα μπορούσε να θυμηθεί μερικούς στίχους του Σαίξπηρ για κάθε πράγμα – για οτιδήποτε συνέβαινε. Από την άλλη, μπορεί και να μην παντρευόταν, γιατί η Πόλι είπε ότι το σεξ ήταν πολύ βαρετό και δεν μπορούσε να υπάρξει γάμος χωρίς αυτό. Εκτός, φυσικά, και η Πόλι έκανε λάθος. Συχνά έκανε λάθος, και η Λουίζ είχε παρατηρήσει πως τις περισσότερες φορές χαρακτήριζε βαρετό καθετί στο οποίο ήταν αντίθετη. «Δεν έχεις ιδέα, Τζορτζ», πρόσθεσε. Ο πατέρας της, όποιον δεν ήξερε τον αποκαλούσε Τζορτζ – τους άντρες, δηλαδή, και ήταν μια από τις αγαπημένες του φράσεις. Χτύπησε τρεις φορές το κουδούνι της εξώπορτας ώστε η Φύλλις να καταλάβει πως ήταν αυτή. «*Κανένα εμπόδιο να ενωθούν πιστές καρδιές δεν παραδέχομαι*». Ακουγόταν λίγο μίζερο, αλλά ευγενές παρ' όλα αυτά. Αν ήταν Αιγύπτια

θα μπορούσε να παντρευτεί τον Τέντι, όπως έκαναν οι Φαραώ, και, στο κάτω κάτω, η Κλεοπάτρα ήταν αποτέλεσμα έξι γενεών αιμομιξίας, ό,τι κι αν ήταν αυτό το πράγμα, η αιμομιξία. Το χειρότερο μειονέκτημα του να μην πηγαίνεις σχολείο ήταν ότι ήξερες εντελώς άσχετα πράγματα, και στις χριστουγεννιάτικες διακοπές είχε κάνει το λάθος να παραστήσει στην εξαδέλφη της, Νόρα, που πήγαινε σχολείο, ότι το σεξ ήταν γνωστό και εξαντλημένο θέμα, πράγμα που σήμαινε ότι δεν είχε καταφέρει να μάθει τίποτα γι' αυτό. Τη στιγμή που ετοιμαζόταν να χτυπήσει ξανά το κουδούνι, η Φύλλις άνοιξε την πόρτα.

***

«Μπορεί να έρθει η Λουίζ».

«Ανοησίες. Είναι έξω με τον σκύλο». Πριν προλάβει να πει οτιδήποτε άλλο, έβαλε το στόμα του, που το πάνω χείλος του στολιζόταν από ένα αγκαθωτό μουστάκι, πάνω στο δικό της. Μετά από ένα λεπτό έτσι, τράβηξε πάνω το νυχτικό της κι εκείνος ανέβηκε πάνω της. «Αγαπημένη μου Βίλι», είπε τρεις φορές πριν τελειώσει. Ποτέ δεν είχε δει με καλό μάτι το «Βαϊόλα». Όταν τελείωσε, άφησε έναν βαθύ αναστεναγμό, τράβηξε το χέρι του από το αριστερό στήθος της και τη φίλησε στον λαιμό.

«Κινέζικο τσάι. Δεν ξέρω πώς τα καταφέρνεις να μυρίζεις πάντα βιολέτες και κινέζικο τσάι. Όλα εντάξει;» πρόσθεσε. Πάντα το ρωτούσε αυτό.

«Υπέροχα». Το αποκαλούσε λευκό ψέμα, και με τα χρόνια είχε αποκτήσει μια σχεδόν οικεία αίσθηση. Φυσικά και τον αγαπούσε, κι έτσι τι άλλο να έλεγε; Το σεξ ήταν για τους άντρες, στο κάτω κάτω. Οι γυναίκες, οι καλές γυναίκες τουλάχιστον, δεν αναμενόταν να ενδιαφέρονται γι' αυτό, αλλά η μητέρα της είχε υπονοήσει (τη μοναδική φορά που είχε έστω και ακροθιγώς αναφερθεί στο θέμα) ότι ήταν το χειρότερο λάθος να αρνηθείς

τον άντρα σου. Γι' αυτό κι εκείνη δεν του είχε πει ποτέ όχι, και αν, πριν από δεκαοκτώ χρόνια, είχε πάθει σοκ από τον έντονο πόνο που ένιωσε όταν ανακάλυψε τι ακριβώς συνέβαινε, η εμπειρία είχε ξεθυμάνει αυτά τα συναισθήματα σε μια πιο ήπια ενόχληση, και την ίδια ώρα αποτελούσε έναν τρόπο να αποδεικνύει την αγάπη της, πράγμα που την έκανε να νιώθει πως ήταν σωστό.

«Ετοίμασέ μου το μπάνιο, αγάπη μου», του φώναξε καθώς εκείνος έβγαινε από το δωμάτιο.

«Βεβαίως».

Προσπάθησε να πιει ένα δεύτερο φλιτζάνι τσάι, αλλά είχε κρυώσει, κι έτσι σηκώθηκε και άνοιξε τη μεγάλη μαονένια ντουλάπα για να δει τι θα φορέσει. Το πρωί έπρεπε να πάει την νταντά και τη Λίντια στο Ντάνιελ Νιλ για να αγοράσουν καλοκαιρινά, και μετά θα γευμάτιζε με την Ερμιόνη Νέμπγουορθ και θα πήγαινε αργότερα στο κατάστημά της για να διαλέξει ένα-δυο βραδινά φορέματα – τέτοια εποχή του χρόνου, η Ερμιόνη έβγαζε κάποιες προσφορές πριν φύγουν όλοι για καλοκαίρι. Μετά, έπρεπε οπωσδήποτε να πάει να δει τη μάμυ, γιατί δεν τα είχε καταφέρει χθες, αλλά δεν θα αναγκαζόταν να μείνει πολύ καθώς θα έπρεπε να γυρίσει να αλλάξει για το θέατρο και το δείπνο με τους Γουέρινγκς. Αλλά δεν μπορούσες να πας στο κατάστημα της Ερμιόνης και να μην προσπαθήσεις τουλάχιστον να δείχνεις κομψή. Αποφάσισε να φορέσει ένα λινό στο χρώμα της βρώμης με τελειώματα από γαλάζια σχοινένια κορδέλα που είχε αγοράσει από την ίδια, την προηγούμενη χρονιά.

Η ζωή που ζω, σκέφτηκε (δεν ήταν κάτι καινούργιο, μάλλον μια επανάληψη), είναι εκείνη που αναμενόταν για μένα: είναι εκείνο που περιμένουν από μένα τα παιδιά, και που πάντα περίμενε η μάμυ, και, φυσικά, εκείνο που περιμένει ο Έντουαρντ. Είναι αυτό που συμβαίνει στους παντρεμένους και εξάλλου οι περισσότερες δεν παντρεύονται κάποιον τόσο όμορφο κι ευγενι-

κό όπως ο Έντουαρντ. Αλλά αν αφαιρούσες το θέμα της επιλογής –ή της επιλογής μετά από ένα αρχικό στάδιο– στη συμπεριφορά της διακρινόταν η πολύ επιθυμητή (ευχάριστη) χροιά του καθήκοντος: ήταν ένας πολύ σοβαρός άνθρωπος, καταδικασμένος σε μια πολύ πιο επιφανειακή ζωή από αυτή που θα ταίριαζε στον χαρακτήρα της (αν τα πράγματα ήταν πολύ διαφορετικά). Δεν ήταν δυστυχισμένη – απλώς θα μπορούσε να είχε γίνει κάτι πολύ περισσότερο.

Διασχίζοντας τον διάδρομο που οδηγούσε στη μεγάλη γκαρνταρόμπα του άντρα της και στο κοινό τους μπάνιο, άκουσε τη Λίντια στον επάνω όροφο να φωνάζει στην νταντά, πράγμα που σήμαινε ότι της έφτιαχνε τις κοτσίδες. Από κάτω, ξεκίνησε στο πιάνο η άσκηση στην ντο ματζόρε κλίμακα του φον Μπούλοβ. Η Λουίζ έκανε εξάσκηση στο πιάνο.

***

Η τραπεζαρία είχε μεγάλες μπαλκονόπορτες που έβλεπαν στον κήπο. Ήταν επιπλωμένη με όλα τα απαραίτητα: οκτώ όμορφες καρέκλες Τσίπεντεϊλ, δώρο του πατέρα του Έντουαρντ όταν παντρεύτηκαν, ένα μεγάλο τραπέζι από κοκοφοίνικα, σκεπασμένο επί του παρόντος με λευκό τραπεζομάντιλο, έναν μπουφέ με ηλεκτρικές θερμαινόμενες βάσεις πάνω στις οποίες βρίσκονταν νεφρά, αυγά στραπατσάδα, ντομάτες και μπέικον, κρεμ τοίχους, μερικούς πίνακες λακαρισμένου ξύλου, απλίκες (σε απομίμηση στιλ Άνταμ) με μικρά καπελάκια, μια φωτιά γκαζιού στο τζάκι και μια ταλαιπωρημένη παλιά δερμάτινη πολυθρόνα στην οποία η Λουίζ αρεσκόταν να κουλουριάζεται και να διαβάζει. Η γενική εικόνα ήταν υπαινικτικά άσχημη, αλλά κανένας δεν το πρόσεχε, εκτός από τη Λουίζ που έβρισκε το δωμάτιο βαρετό.

Η Λίντια κρατούσε το πιρούνι και το μαχαίρι της όρθια θυμίζοντας το άνοιγμα της Τάουερ Μπριτζ, ενώ η νταντά έκοβε κομ-

ματάκια την ντομάτα και το μπέικον. «Αν μου δώσεις νεφρό, θα το φτύσω», είχε δηλώσει νωρίτερα. Ένα μεγάλο μέρος των πρωινών συζητήσεών της με την νταντά αποτελούσαν απειλές που εξακοντίζονταν και από τα δύο μέρη, αλλά εφόσον κανένας δεν προκαλούσε μέχρι τέλους τον άλλον, ήταν δύσκολο να καταλάβεις ποιες θα μπορούσε να ήταν οι επιπτώσεις έτσι και τις πραγματοποιούσαν. Έτσι, η Λίντια ήξερε πολύ καλά ότι η νταντά δεν επρόκειτο για τίποτα στον κόσμο να ακυρώσει την επίσκεψη στο Ντάνιελ Νιλ, και η νταντά ήξερε ότι η Λίντια για τίποτα στον κόσμο δεν επρόκειτο να φτύσει το νεφρό ή οτιδήποτε άλλο μπροστά στον μπαμπά της. Αυτός, ο μπαμπάς, είχε σκύψει για να τη φιλήσει στην κορυφή του κεφαλιού, όπως έκανε κάθε πρωί, κι εκείνη απόλαυσε την υπέροχη μυρωδιά ξύλου που απέπνεε μαζί με την κολόνια λεβάντας. Τώρα καθόταν στην κεφαλή του τραπεζιού έχοντας μπροστά του ένα μεγάλο πιάτο φορτωμένο με όλα τα εδέσματα και την *Τέλεγκραφ* στηριγμένη στο βαζάκι της μαρμελάδας. Τα νεφρά δεν τον τρόμαζαν. Τα έκοβε κομματάκια, το φριχτό αίμα τους έτρεχε στο πιάτο κι εκείνος το μάζευε με μια μπουκιά φρυγανισμένο ψωμί. Η Λίντια ήπιε με θόρυβο λίγο από το γάλα της για να τον κάνει να την κοιτάξει. Τον χειμώνα, ο πατέρας της έτρωγε τα καημένα τα πουλιά που είχε τουφεκίσει. Εκείνος δεν σήκωσε το βλέμμα του, αλλά η νταντά άρπαξε το φλιτζάνι της και το έβαλε σε σημείο που να μην το φτάνει. «Φάε το πρωινό σου», είπε με τη μελετημένα χαμηλή φωνή που χρησιμοποιούσε όταν έτρωγαν στην τραπεζαρία.

Μπήκε η μάμυ. Της έστειλε το όμορφο χαμόγελό της κι έκανε τον γύρο του τραπεζιού για να τη φιλήσει. Μύριζε άχυρο και κάποιο λουλούδι που έφερνε στη Λίντια τάση για φτάρνισμα. Είχε όμορφα μαλλιά με μπούκλες αλλά με κάποια λευκά σημεία, κάτι που ανησυχούσε τη Λίντια γιατί δεν ήθελε να πεθάνει ποτέ η μαμά της, καθώς αυτό συνέβαινε συχνά σε ανθρώπους με άσπρα μαλλιά.

«Πού είναι η Λουίζ;» είπε η μάμυ. Ήταν μια χαζή ερώτηση, γιατί όλοι την άκουγαν να εξασκείται στο πιάνο.

«Θα την ειδοποιήσω», είπε η νταντά.

«Ευχαριστώ, αγαπητή μου. Μπορεί να έχει σταματήσει το ρολόι του σαλονιού».

Η μάμυ είχε δημητριακά Γκρέιπ Νατς και καφέ και φρυγανισμένο ψωμί για πρωινό, καθώς και το δικό της ξεχωριστό μπολάκι με κρέμα. Άρχισε να ανοίγει το ταχυδρομείο της, δηλαδή τα γράμματα που έριχναν από το άνοιγμα της εξώπορτας και γλιστρούσαν στο γυαλισμένο πάτωμα του χολ. Η Λίντια είχε πάρει μια φορά ταχυδρομείο: στα τελευταία γενέθλιά της, όταν έγινε έξι. Είχε επίσης κάνει βόλτα πάνω σ' έναν ελέφαντα, είχε βάλει γάλα στο τσάι της και είχε φορέσει τα πρώτα της παπούτσια με κορδόνια. Πίστευε πως ήταν η καλύτερη μέρα της ζωής της, πράγμα που σήμαινε πολλά, αφού είχε κιόλας ζήσει πάρα πολλές μέρες. Η μουσική στο πιάνο είχε σταματήσει και μπήκε η Λουίζ με την νταντά ξοπίσω της. Αγαπούσε πολύ τη Λουίζ που ήταν πολύ μεγάλη και φορούσε κάλτσες τον χειμώνα.

Τώρα η Λου έλεγε: «Μάμυ, θα γευματίσεις έξω, το κατάλαβα από τα ρούχα».

«Ναι, αγάπη μου, αλλά θα γυρίσω να σε δω πριν βγούμε πάλι με τον μπαμπά».

«Πού θα πάτε;»

«Θα πάμε στο θέατρο».

«Σε ποιο θέατρο;»

«Σε ένα έργο που λέγεται "Το κάρο με τα μήλα". Του Τζορτζ Μπέρναρντ Σο».

«Τυχεροί που είστε!»

Ο Έντουαρντ σήκωσε το βλέμμα από την εφημερίδα του. «Με ποιους θα πάμε;»

«Με τους Γουέρινγκς. Πρώτα θα δειπνήσουμε μαζί τους, στις επτά ακριβώς. Επίσημο ένδυμα».

«Πες στη Φύλλις να μου ετοιμάσει τα ρούχα μου».

«Εγώ δεν πάω ποτέ στο θέατρο».

«Λουίζ! Δεν είναι αλήθεια. Πας πάντα τα Χριστούγεννα. Και στα γενέθλιά σου».

«Τα γενέθλια δεν μετράνε. Εννοώ πως δεν πάω σαν να είναι κάτι απλό και καθημερινό. Αν πρόκειται να κάνω εκεί καριέρα, πρέπει να πηγαίνω».

Η Βίλι δεν της απάντησε. Κοιτούσε το πρωτοσέλιδο των *Τάιμς*. «Ω Θεέ μου. Πέθανε η μητέρα της Μόλι Στράνγκγουεϊ».

«Πόσο ήταν;» ρώτησε η Λίντια.

Η Βίλι την κοίταξε. «Δεν ξέρω, γλυκιά μου. Προφανώς ήταν πολύ μεγάλη».

«Τα μαλλιά της είχαν γίνει κατάλευκα;»

«Πώς ξέρουν ποιους από αυτούς που πεθαίνουν να βάλουν στους *Τάιμς*;» ρώτησε η Λουίζ. «Πάω στοίχημα ότι σε όλο τον κόσμο πεθαίνουν πολλοί περισσότεροι από αυτούς που βάζουν στην πρώτη σελίδα. Πώς διαλέγουν ποιους να βάλουν;»

«Δεν διαλέγουν», είπε ο πατέρας της. «Όσοι θέλουν να το ανακοινώσουν στην πρώτη σελίδα, πληρώνουν».

«Αν είσαι ο Βασιλιάς πρέπει και πάλι να πληρώσεις;»

«Όχι, αυτός διαφέρει».

Η Λίντια, που είχε σταματήσει να τρώει, ρώτησε: «Πόσα χρόνια ζουν οι άνθρωποι;». Αλλά το είπε πολύ σιγανά και κανένας δεν φάνηκε να την άκουσε.

Η Βίλι, που είχε σηκωθεί να σερβιριστεί κι άλλον καφέ, πρόσεξε το φλιτζάνι του Έντουαρντ και το γέμισε ξανά λέγοντας: «Σήμερα η Φύλλις έχει ρεπό, θα σου ετοιμάσω εγώ τα ρούχα. Προσπάθησε να μη γυρίσεις πολύ αργά».

«Πόσα χρόνια ζουν οι μαμάδες;»

Βλέποντας την έκφραση της κόρης της, η Βίλι βιάστηκε να απαντήσει: «Αιώνες. Δες τη δική μου μητέρα – και του μπαμπά. Είναι πάρα πολύ μεγάλες, και είναι και οι δυο τους μια χαρά».

«Φυσικά, μπορείς πάντα να δολοφονηθείς – αυτό μπορεί να συμβεί σε οποιαδήποτε ηλικία. Σκέψου τον Τυβάλτο. Και τους Πρίγκιπες του Πύργου».

«Τι σημαίνει "δολοφονηθείς"; Λουίζ, τι είναι "δολοφονηθείς";»

«Ή να πνιγείς στη θάλασσα. Σε ναυάγιο», πρόσθεσε με μια ονειροπόλα έκφραση. Πόσο πολύ λαχταρούσε να ναυαγήσει.

«Λουίζ, σταμάτα πια. Δεν βλέπεις ότι την αναστατώνεις;»

Αλλά ήταν πολύ αργά. Η Λίντια είχε ήδη ξεσπάσει σε λυγμούς. Η Βίλι τη σήκωσε και την πήρε αγκαλιά. Η Λουίζ μούτρωσε και κοκκίνισε από ντροπή.

«Έλα, παπάκι μου. Θα δεις ότι θα ζήσω μέχρι να είμαι πάρα πολύ μεγάλη, κι εσύ θα έχεις μεγαλώσει και θα έχεις μεγάλα παιδιά σαν κι εσένα που θα φοράνε παπούτσια με κορδόνια».

«Και σακάκια ιππασίας;». Έκλαιγε ακόμα, αλλά ήθελε ένα σακάκι ιππασίας –τουίντ, με ουρές και τσέπες για να το φοράει όταν έκανε ιππασία με τα άλογά της– και αυτή έμοιαζε μια καλή στιγμή για να το αποκτήσει.

«Θα δούμε». Άφησε τη Λίντια πάλι στην καρέκλα της και η ντάντά είπε: «Τέλειωσε το γάλα σου». Διψούσε, γι' αυτό το ήπιε.

Ο Έντουαρντ που είχε ρίξει ένα προειδοποιητικό βλέμμα στη Λουίζ, είπε: «Κι εγώ; Δεν θέλεις να ζήσω κι εγώ για πάντα;»

«Όχι και τόσο. Αλλά θέλω να ζήσεις».

«Λοιπόν, θέλω εγώ», είπε η Λουίζ. «Όταν θα είσαι πάνω από ογδόντα θα σε πηγαίνω βόλτες με την αναπηρική πολυθρόνα, ενώ εσύ θα είσαι χωρίς δόντια και θα σου τρέχουν τα σάλια».

Αυτό έκανε τον πατέρα της να ξεσπάσει σ' ένα βροντερό γέλιο, όπως ακριβώς ήλπιζε, κερδίζοντας ξανά την εύνοιά του.

«Ανυπομονώ να έρθει αυτή η στιγμή». Σηκώθηκε και, παίρνοντας μαζί την εφημερίδα του, βγήκε από το δωμάτιο.

«Πάει στην τουαλέτα», είπε η Λίντια. «Να κάνει το χοντρό του».

«Φτάνει», είπε απότομα η νταντά. «Δεν συζητάμε τέτοια θέματα την ώρα των γευμάτων».

Η Λίντια κοίταξε τη Λουίζ. Τα μάτια της ήταν ανέκφραστα, αλλά το στόμα της ανοιγόκλεινε σιωπηλά σαν της γαλοπούλας. Η Λουίζ, που ήταν ο στόχος, άρχισε να γελάει.

«Παιδιά, παιδιά», είπε αδύναμα η Βίλι. Η Λίντια ήταν φοβερή ώρες ώρες, αλλά και η αυταρέσκεια της νταντάς δεν πήγαινε πίσω.

«Πήγαινε πάνω, αγάπη μου. Τώρα – θα βγούμε σύντομα».

«Τι ώρα μας θέλετε, κυρία;»

«Θα έλεγα στις δέκα, νταντά».

«Πάω στα άλογά μου». Η Λίντια πήδηξε από την καρέκλα της κι έτρεξε στις μπαλκονόπορτες, που τις άνοιξε η Λουίζ.

«Έλα μαζί», είπε και άδραξε τη Λουίζ από το χέρι.

Τα άλογά της ήταν δεμένα στα κάγκελα του πίσω κήπου. Ήταν μακριά ξύλα σε διάφορα χρώματα: μια μακριά σανίδα από πλάτανο ήταν ο Παρδαλός, ένα ασημόχρωμο ξύλο ήταν ο Γκρίζος, ένα κομμάτι οξιάς μαζεμένο από το Σάσεξ ήταν ο Καφετής. Είχαν όλα περίτεχνους αναβατήρες από σχοινί, τούφες γρασίδι μέσα σε γλάστρες δίπλα στο καθένα και τα ονόματά τους γραμμένα με χρωματιστή κιμωλία σε κομμάτια χαρτονιού. Η Λίντια έλυσε τον Γκρίζο και άρχισε να καλπάζει μέσα στον κήπο. Κάθε τόσο έκανε ένα αδέξιο πήδημα και νουθετούσε το άλογό της: «Δεν πρέπει να αντιστέκεσαι τόσο πολύ».

«Δες με που ιππεύω», φώναξε. «Λου! Κοίτα με!»

Αλλά η Λουίζ, που φοβόταν τη δυσαρέσκεια της νταντάς και σε κάθε περίπτωση είχε σχεδόν μία ώρα στη διάθεσή της μέχρι να καταφθάσει η δεσποινίς Μίλιμεντ και ήθελε να τελειώσει την *Πειθώ*, είπε απλώς: «Σε βλέπω. Σε κοίταζα», κι έφυγε – αδιάφορη όπως ένας ενήλικος.

***